

Előzetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyiltár sora 20 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda

Kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárusítói Társaság

Főter 38. szám alatt, hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A kultura magaslatán.

Csak kevés, de annál kitünőbb hangzású nevet kell említenünk, ha nagy vonásokban és körvonalokban meg akarjuk rajzolni a kultuszminisztérium történetét az alkotmány helyreállítása óta. Kevesen vannak, akik a magyar kultura élere állván, marandó, örök érdemeket szereztek maguknak s akiknek neve a magyar civilizáció történelmének lapjain arany betűkkel van felírva. Báró Eötvös József, Trefort Ágoston, gróf Csáky Albin és dr. Wlassics Gyula e kevesek.

E férfiak működését csak megközelítőleg is méltatni annyi lenne, mint a magyar fejlődés utolsó 30 esztendejének történelmét megírni; mi azonban átengedjük a történelemnek a maga jogát és a zurnalisztika számára csak a jelenről veszünk tudomást, amelyet éppen foglalkoztat bennünket s amelyet erélyes és céltudatos munkánál látunk egy nagy jövőért szorgoskodni, gondoskodni.

A szellemi képesség és a kétségtelen hivatottság mellett talán még a kinálkozó alkalmak és körülmények teszik dr. Wlassics Gyulát nagy kultuszminiszterré és sorozzák őt, az idézett nevek sorrendjében az utolsót, azok közt nem az utolsó helyre, ha a sikereket és tetteket mérlegeljük és bíráljuk. Talán a nagyobb erély és a gyors elhatározás is híressé tette Wlassicsot s ennek folytán arra képessé, hogy a minisztertanácsban nagyobb nyomatókkal tudott tárczája számára nagyobb anyagi eszközöket szerezni, melyek lehetővé tették neki, hogy nagy és gyors sikereket érhesen el. E

nagyszabású és tagadhatatlan sikerek és kedvező eredmények titkát nem akarjuk vizsgálni; csak azt látjuk, hogy azok itt vannak; nem törődünk azzal, hogy mint lettek, hanem megelégszünk annyival, hogy konstatahatjuk őket.

Bizonyos az, hogy a legnagyobb törekvések is csak akkor használnak valamely államnak, ha siker koronázza azokat, és miután Wlassics sikerei kétségtelenek, jögot szerzett magának a magyar kultura történelmében egy előkelő helyre és a nemzet legbensőbb köszönetére. Minden kiválóbb alkalommal az elismerés szövege hangzik végig az országon; egyetlen ítélet, a leghizelgőbb, hallható Wlassics Gyula működéséről, akárhol s akármikor lépjen ő újabb tényre a nyilvánosság elé, ez a sztereotip mondat: Magyarország Wlassics alatt a kultura magaslatán van.

És valóban, bármely teret veszünk vizsgálat alá, mely a kultuszminiszter gondoskodására és felügyeletére van bízva, mindennél feltétlenül haladást kell konstatálnunk. A kisdudvók és elemi iskolák terén elért sikerek, a közép- és főiskolák terén létesített reformok rövid három év alatt, amióta Wlassics kormányon van, a magyar közoktatás ügyét azelőtt alig sejtett magaslatra emelték és korszakalkotóknak tekintik azokat egész Középeurópa közoktatásügyében. Az ipari oktatás terén tett intézkedéseket más államok utánzó példának tartják és a magyar művészeti akadémiákat is oly magasságra emelte Wlassics, amely más államoknak és nemzeteknek imponál.

Ezen kívül a vallásügy terén oly dolgokat vitt véghez Wlassics, mint egyik előde sem. A kongrua rendezése, az autonómiai kongresszus egybehívása és a kultuszminiszternek ez elé terjesztett munkálata feltűnést és megnyugvást keltő állomások azon az uton, melyet Wlassics minisztersége óta megtett.

A pápa az erdélyi püspökhöz.

Leo pápa gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi róm. kath. püspökhöz a következő köszönőiratot intézte:

Tisztelendő Testvérünknek, Gusztáv erdélyi püspöknek, Károlyfehérvárt.

XIII. LEO PÁPA.

Tisztelendő testvér! Üdvösséget és apostoli áldást!

Leveledet, melyben magad, papjaid és híveid nevében Minket áldozópapságunknak szerencsésen betöltött hatvanadik évfordulóján üdvözölni szives voltál, fölülte kedvesen és jó szívvél fogadtuk. Midőn azért híveidet atyai szeretetünk melegével átkaroljuk, egyszersmind Hozzáunk juttatott hódolatokban bebizonyítva látjuk buzgalmatokat és szilárd elhatározásokat, melylyel az atyáktól örökségül reánk szállott hitnek ép és sértetlen fentartásán fáradoztok. Hogy pedig állandóan az óhajtott sikert munkálhassátok, az Üdvözítő Krisztusnak szeretetébe öltözve, ugyanazon imádsággal könyörgünk szüntel nélkül, melylyel Ő mennyei Atyjához imádkozott: Szent Atyám! Tartsd meg őket a te nevedben, hogy egyek legyenek! Most pedig az isteni kegyelmek ápolására és szeretetünk bizonyítékeképpen rád,

TÁRCZA.

Egy halálraitelt vallomása.

Oh, szendeképű, édes kis leányok,
Oh, szóke, barna bájos angyalok,
Kegyelmet esdek s ime vallomásom:
A hűtlenségben bűnös nem vagyok!

Oltárkép gyanánt őriztem szívemben
Oh, egytől-egyig édes arcukat,
Sőt szerelmet is vallottam Önöknek,
Ha elfogott talán a hangulat.

Sugtam fülükbe gyakran annyi bókot,
Hogy már kívánni többet nem lehet —
S mert tudtam, hogy ez színtazonkép tetszik,
Irtam Önökhöz sok-sok verseket.

És verseimben megvolt minden kellék:
Susogó falomb . . . halvány holdsugár . . .
És azonkívül, oh, még sok más minden,
Mire nem tudok emlékezni már.

Megírtam azt is, mint már annyi költő,
Hogy Önök mind: — egy bájos költemény —

S „Ó hozzá!” ezimen minden alkalommal
Más-más leányról énekeltem én.

Ódat írtam a gyújtó szép szemekhez,
Amelyektől a hó szív lángra gyúl —
Az à la duchesse-hajdísz megcsodáltam
És eldicsértem irgalmatlanul.

Hát még az ajk, a kebel és a többi . . .
Hogy tönjéneztem sorról-sorra mind!
Hogy hevültem, hogy lelkesedtem értük,
A díszes sorból mitsem hagyva kint.

Mig „lángképzelmem“ ily módon Önökről
Dalra ihlettem mindent versbe gyurt,
Lejtém Önökkel épp oly animóval
A polka française-t, négyest és mazurt.

Szép álmukat is gyakran megzavarta
Az én általam adott Nachtmusik,
Mig én tünődtem, hogy a frakkom, óráim
A zálogházban hogy és mint uszik.

Megtettem szóval sok minden bolondot,
Hogy Önök előtt comme il faut legyenek —
És hiszem, hogy ez indokok alapján
Önök, hölgyeim, föl is mentenek.

Mert, hogy ezután, kérem, kvietálok,
E nyugalom tán jól megérdemelt.
Az együtt töltött kedves, szép napokra
Borítsunk pedig végre hát lepelet.

Hazudni tovább ugysem tudok többé,
Hamis érzésre nincs hang lantomon
S ezentul már csak egyetlen egy leányról:
Egy szóke leányról zenghet csak dalom.

Őt nem fogom dicsérni agyba-főbe,
Hisz erre lantom immár képtelen,
Csak azt írom, csak azt fogom dalolni,
Hogy végtelenül, nagyon szeretem . . .

Ha bűn ez, ami — úgy hiszem — erényem,
Csak ítéljenek el. Nos, rajta hát!
Nincs büntetés, ha szóke angyalomnak
Még csókolhatom édes ajkát . . .

Oh, szendeképű, édes kis leányok,
Oh, szóke, barna bájos angyalok,
Kegyelmet esdek s ime vallomásom
Ismétlem újból: Bűnös nem vagyok!

Pakots József.

papjaira és a gondjaikba bizott hívók seregére a portoli áldásunkat nagy szeretettel adjuk az Urban.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1898. jan. 31-én, pápaságunk huszadik évében

XIII. Leo pápa s. k.

A nemzetiségi sajtóból.

Lukács nyílt levele Herczegh Mihályhoz.

Lukács László dr., a hírhedt laczfalusi oláh lelkész és agitátor, az aradi „Tribuna Populului”-ban hosszú nyílt levelet intéz Herczegh Mihály drhoz, a budapesti tudományegyetem rektorához.

Mindenekelőtt visszautasítja a rektor az egyetemi nemzetiségi ifjakkal szemben követett eljárását. Az egyetemen hazafiatlan törekvések készültek s a rektor tapintatos, de a mellett határozott föllépésével elejét vette minden ilyen törekvéseknek. Ez ellen kei ki most Lukács László dr. s azt mondja a rektor, hogy sem nagylelkűséggel, sem üdözéssel nem fogja a román egyetemi hallgatókat igazi céljaiktól eltéríteni, vagy éppen megmagyarosítani. Tiltakozik Lukács továbbá az ellen hogy a román hallgatókat egy csoportba foglalják össze a szerbekkel és tótokkal szláv elnevezés czime alatt. Barbároknak nevezi a magyarokat, kik, ugymond, annyit sem tudnak, hogy a románok nem szlávok. Fölháborodik arra, ha valaki azt mondja, hogy a románok az ország idegen nyelvű és bevándorolt népe, mert, ugymond, a románoknak ez az ország a saját házuk és lakásuk.

A nagyási hóborttal tele büszke level oda konkludál, hogy a román ifjak mindössze addig járnak a magyar egyetemre, míg a teljes egyenlőség meghozza a románoknak is a maguk nemzeti egyetemét.

Urechia levele.

A román liga egykori elnöke, volt miniszter, Urechia, egy levelet intézett a Pesti Hírlap szerkesztőjéhez, ki lapjában azzal vádolta őt, hogy Magyarországra diákokat küldött, hogy szítsák itt a nemzetiségi mozgalmat. Urechia hosszú francia nyelvű levelében ez ellen tiltakozik, s olyan nyilatkozatot tesz, mely elítéli itteni testvéreinek hazafiatlan mozgalmát, ünnepélyesen tiltakozik a feltevés ellen; úgy mond: ő becsüli a magyar nemzet lovagias magatartását. (?)

Közgyűlések.

I.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság évi rendes közgyűlése.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság 27-ik évi rendes közgyűlését folyó évi febr. 13-án tartotta meg a városháza nagytermében a részvényes tagok élénk érdeklődése mellett.

A közgyűlést dr. Magyar Károly társasági elnök a következő nagy érdeklődéssel hallgatott beszéddel nyitotta meg:

„Tisztelt kisegítő takarékpénztári közgyűlés!

A szép számmal egyesült részvényes tagtársakat a legmelegebben üdvözölve örömmel jelenthetem, hogy intézetünk, mint élet-erős élő szervezettől várható is volt, azon tökegyűjtő és pénzközvetítő állást, melyet városunk is az ide gravitáló vidék gazdasági életében magának teremtett és biztosított, ez évben is megtartotta, s abban kellő

tevékenységet fejtett ki. Nem tagadható ugyan, hogy a közelebbi két év mostoha gazdasági viszonyai súlyosan nehezédtek tulajdonilag gazdasággal foglalkozó népünkre, és a gazda nagyon megcsappant jövedelme csökkentvén fogyasztást, forgalmat és vállalkozási kedvet, szorult helyzetbe hozta az iparost és kereskedőt is, ezek folytán általános csökkenni kellett a fizetési készségnek és képességnek is.

E hátrányos körülmények visszatükrözödni intézetünk forgalmában is, amennyiben az eddig minden évben mutatkozni szokott forgalmi emelkedés megakadt s egy kis, de remélhetőleg csak mulékony visszaesés mutatkozik. Azonban ez nem oly mérvű, hogy okul szolgálhatna komolyabb aggodalomra. A fák fejlődésében is azt tapasztaljuk, hogy ha kedvezőtlen időjárás miatt táplálkozásuk szűkösebb, a törzset vastagító évgyűrű keskenyebb lesz, mint a jobb évek gyarapodása, de azért a fa integritása nem szenved, s következő jobb év pótolja a megelőző visszamaradást.

Különb is az erdélyrészi ember soha nem volt a szerencse elkényeztetett gyermeke. Szülőföldének természetadta viszonyainál fogva többnyire kevésből kellett megélnie s e kevésből kellett hazája s szabadsága védelmére is áldoznia. Épp ezért egyformán távol állt egy könnyelmű elbizakodás, mint a kislelkű elcsüggedés káros következményeitől. Sokszor jutott ki nekünk a zimankós időből; ilyenkor összébb vontuk a vitorlákat, de erős marokkal fogtuk az evezőt, s jobb jövőbe vetett hittel, türelemmel várakoztunk az el nem maradható derülésre.

Intézetünk e kedvezőtlen körülmények dacára képes volt eleget tenni kötelezettségeinek minden irányban, e mellett a közbizalom folytán növekedett jelentékeny betétek lehetővé tették, hogy közönségünk jogosult hiteligényeit mindenkor akadálytalanul kielégíthetjük, miben az Osztrák-magyar Bank kolozsvári fiókjával fennálló összeköttetésünk is jelentékeny könnyebbségünkre volt.

Tartalékalapunk ez évben is gyarapodott s ennek tovább fejlesztésére, mint intézetünk tekintélyének s hitelképességének egyik fontos feltételére, jövőben is kiváló gondot kellend fordítanunk.

A múlt év október havában társaságunk Magyar Sándorban egyik nagyobb részvényesét veszttette el, ki mindig a legnagyobb rokonszenvvel szemlélté intézetünk fokozatos fejlődését; én a legjobb testvért gyászolom benne, ki 1848-ban a Bethlen-főiskola padjairól a szervezkedő honvédség sora közé beállva, mint szabadságharcos, a harc lezajlása után pedig mint polgár egy a magán, mint a közéletben egész ereje s legjobb tehetsége szerint teljesítette a saját munkásságára utalt férfi, jó testvér s igaz magyar ember minden kötelességeit.

Áldás emlékére!

A többi tudnivalókról igazgatóságunk mindjárt előterjesztendő jelentéséből fog a t. közgyűlés kellő felvilágosítást nyerni.

Köszönetet mondok végül az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjainak és tisztviselőinek az év folytán végzett szorgalmas és sikeres munkálkodásért, ügyeinknek tapintatos, egyetértő és buzgó intézéséért, s nekik, valamint társaságunk összes részvényeseinek továbbra is az ég áldását kívánva, a takarékpénztár 27-ik évi rendes közgyűlését megnyitom.“

A közgyűlés lefolyásáról jövő számunkban emlékezünk meg körülményesen; jelenben tér szűke miatt csak is ezen érdekes megnyitó beszédet közölhetjük.

II.

A nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r. t. közgyűlése.

Délután négy órakor ugyancsak a városháza nagytermében a Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság tartotta meg első rendes közgyűlését a részvényesek élénk részvétele mellett. Valamivel négy óra után a népes közgyűlést Kovács Gyula elnök nyitotta meg, pár szívélyes szóval üdvözölvén a részvényeseket első közgyűlésük alkalmából, és a tárgysorozat első pontja értelmében felkérte az igazgatót évi jelentésének előterjesztésére.

Lázár István társulati igazgató a következő kimerítő jelentését olvasta föl, melyet, ép mivel terjedelmes és hű képét nyújtja a részvénytársaság múlt évi működésének, egész terjedelmében közlünk.

Az igazgató beszéde a következőképp szól:

„Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 179. §-a és alapszabályaink 21. 23. §§. értelmében van szerencsém a lefolyt üzleti évről a következőkben előterjeszteni az igazgatóság jelentését.

Nem voltak vérmes reményeink vállalatunk megkezdésekor, sőt itt-ott némi bizalmatlanság, vagy legalább tartózkodás mutatkozott az alapítók kezdeményezése iránt. Ezen jelentésünk van hivatva beszámolni arról, melyik bizonyult alaposabbnak: a remény-e, vagy a bizalmatlanság; s vajjon sikerült-e megfelelnünk azon várakozásnak, melyet a részvényesekben a jövő iránt keltettünk?

Ezen első üzleti évünk 11 hónapot foglal magában, mert társulatunk 1897. febr. 14-én tartott alakuló közgyűlésén ugyanezen hó 1-től kezdte az üzlet átvételét, amely napon t. i. az átvétel előkészületeit, a leltározást megkezdte volt. A részvénytőke 50%-a befizettvén, megkezdettük a Cirner és Lingner cég átvett tartozásainak az esedékesség sorrendjében való kiegyenlítését. E czimen a múlt egész év folyamán kifizettünk 38697-01 frt összeget, amint ez prospektusunkban kilátásba is helyeztetett. Fizetendő még 922-95 frt. A befizetett részvénytőke 15240 frtnyi összegén felül tehát még nagyobb kölcsönre is szükség volt, hogy az átvett leltári vagyont a követelésektől tisztázhassuk, az üzletet kellő menetbe indíthassuk, abban megtarthassuk és mindenfélekép megzavart hitelét helyreállítsuk. Vállalatunk emelkedésének első biztos jele volt, hogy a helybeli kisegítő takarékpénztárnál a befolyandó részvénytőke számlájára előzékeny hitelre találtunk, ami a kezdet sokféle nehézségei közt nagy segítségünkre szolgált. Tartozásunk az említett pénztárnál: tőkében 27933-88 frt, kamatban 842-48 frt, összesen: 28776-36 frt.

A kezdetnek — amint érintettem — megvoltak a maga nehézségei. Az üzleti adminisztrációt új és a részvénytársaságoknál szükséges felelősségnek megfelelő alapokra kellett helyezni, az előbbi cég feltételeken átvett követeléseinek számláját s a könyvvezetés hiányait rendezni. Az igazgatóság megállapította a tisztviselők hatáskörét, felelősségét és a felügyelet módozatait; de az üzleti adminisztrációba csak akkor sikerült hosszadalmas munkával — amiben Papp János felügyelő ur szíves közreműködéséről

elismeréssel kell megemlékeznünk — rendet teremteni, mikor a volt cég átvett könyvelőjét elbocsátván, megbízhatóbb könyvelőre sikerült szert tennünk. De a Cirner és Lingner cég künnlevőségei ügyében még a végleges elszámolást nem lehetett megtartanunk. Ezen czímen bevérandó 5905.04 frt, mely vagyón-mérlegünk 16. pontja alatt van felsorolva. Ezen összegből a volt cég mindegyik tagját terheli egyenkint: 2952.52 frt. Fedezetül szolgál vele szemben ifj. Cirner Józsefnek 2620.61 forint és Lingner Györgynek 9802.94 frt követelése a részvénytőke iránt, azon arány szerint, melyet ők egymás közt való szerződésükben megállapítottak. A különbség a befizetett részvénytőke javára esik, amely így 22090.42 frtot tesz ki.

A kezdet nehézségeihez járult az a természetes szükség, hogy árunk és áraink számára bizalmat s ez által minél gyorsabban olyan forgalmat szerezzünk, mely az üzlet fenntartásának költségeit lehetőleg már az első évben fedezni képes legyen. Hogy e nehézségek közt elég sikeresen állottunk meg: mutatja nyereség-vesztés-számlánk 11487.33 frt bruttó haszna, melyből nem csak a fenntartás költségei kerültek ki, hanem 1899.88 frt tiszta haszon is mutatkozik. Papirgyártmányaink piacának megszerzésére még nem volt elég idő és előkészület; még eddig csak a szaklapokban és mintaküldemények útján való reklamáziára és két kasszablock-bizományi raktárra szorítkozhattunk, melyeket Bécsben és Budapesten megbízható kezekben helyeztünk el: mégis az ország minden részéből megkerestek bennünket blokkért és papirzacsokért. Külföldről is közel 200 ilyen természetű megrendelésünk érkezett. Kasszablockban 11 hó alatt 5650.34 frt forgalmat és 960.58 frt nyers hasznot (16%) papirzacsokban 1521.45 frt forgalmat, 413 frt (37%) hasznot értünk el. Ezen számok, bár a nevezett cikkek keresletét és jövedelmezőségét már mutatják, koránsem olyanok, melyek megelégedésünket kiérdemelnék. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy az üzlet ez átmeneti évének rendbehozása, az előbbi cég alatt meglazult felügyelet helyreállítása s a folyó üzleti munkák, különösen felszaporodott levelezéseink, nem engedték meg, hogy üzletvezetőnk hosszabb utra keljen; amennyiben pedig uton volt, azt a tapasztalatot szerezte, hogy a gyógyszerészek többnyire olyan cég-nél adják fel zacsokrendeléseiket, amelyek egyéb papírnemű-szükségleteiket is képesek fedezni. Annak a szüksége mutatkozott tehát, hogy szignaturák, vignetták, kapszulák, dobozok stb. gyártására is vállalkozzunk s mindezen gyártmányainkról teljes és részletes szak-árjegyzéket bocsássunk ki, amilyen még eddig nincs a magyar piacon. Ezen árjegyzék kiállítása nem csak folyamatban van, hanem talán már csak napok választanak el attól, hogy teljesen kiállítva a hazai és az ausztriai gyógyszerészek kezébe juthasson. Üzletvezetőnk buzgóságától biztosan remélhetjük, hogy sietni fog az összeállítással, tudván azt, hogy nagy üzleti érdekeink vannak ezen árjegyzék kibocsátásával és az utazással kapcsolatban. A kasszablock-forgalom növekedésére is bizonyosan számíthatunk. A lefolyt év első felében azért volt talán gyengébb a kereslet, mert az előbbi cégnek nagy raktárai voltak Bécsben és Budapesten, amelyeket mi nem vettünk át; s ezeknek sürgős és alacsony áron való forgalomba bocsátása

kezdetben korlátozta forgalmunk élénkségét. Ezen két cikkben 12797 frt értékű raktárunk van; s ez a tény maga sürgetően követeli, hogy nagyobb erőt kell az elárúsításban kifejtenuünk.

Papiranyagokban is nagy raktárunk van; értéke 9858 frt. Olyan feltűnő szám ez, hogy azt indokolnunk kell a t. közgyűlés előtt. Nagy papirforgalmat teremteni, a könyvnyomdai munkát jutányossá tenni, papírneműeket kedvezőbb árban kiállítani és árusítani csak úgy vagyunk képesek, hogy a papírt gyárakból és nagy mennyiségben szerezzük be. Ez azért is szükséges, hogy a kereslet sokféle papírra terjed már csak városi forgalmunkban is; és üzletünk rovására szolgálna, ha nem tudná azonnal kiszolgálni a megrendelőket. Arra pedig nincs módunk, hogy mint fővárosok nyomdászai, a helyt levő nagy papirkereskedésekben minden felmerülő alkalommal azonnal fedezzessük szükségleteinket.

A könyvnyomdának évi forgalma volt 9310.72 frt, amely összegből 4834 frt, tehát több mint 50% nyers haszon mutatkozik. Nyomdai forgalmunk azonban még mindig nem elég arra, hogy nagy berendezésünket állandóan igénybe vegye, hogy gépeinknek elég munkát adjon. Még nem sikerült oly állandó természetű nyomdai munkát találnunk, melyre bizonyos időközönként biztosan lehetne számítani.

Nagy fejlődésnek indult könyvkötészetünk, amelynek új ágát honosítottuk meg, amely már kedvező fogadtatásra is talált: a dobozkészítést. Ezt az üzletágot 435 frt értékű két gépnek és 220 frtot meghaladó szerszámoknak beszerzésével gazdagítottuk. Mult évi forgalma 2197 frt, 1430 frt nyers haszonnal.

Fejlesztettük üzletünket az iskolai szükségletek beszerzése által; e téren eddig csupán a kezdeményező lépéseket tettük meg; ezeket azonban mielőbb követniök kell egy iskoláink, mint üzletünk közös érdekében a további lépéseknek is.

Az üzleti adminisztrációt az igazgató felügyelete alatt két tisztviselő és a két tagból álló segédtestület végezte; a műhelyekben 300 munkanapon át 6 munkavezető és 32 munkás dolgozott átlagosan.

Az igazgatóság 5 gyűlésben foglalkozott a vállalat ügyeivel. Ezen ülésen határozatai közül a részvényesekre nézve különösen fontos az, mely a részvénytőke 25%-ának befizetését márcz. 1-re, az utolsó rész befizetését pedig okt. 1-re állapította meg.

Midőn így bizonyítani iparkodtam vállalatunk életképes voltát; s egyszersmind okát adtam, miért emelkedett leltári vagyónunk 52325 frtról 65021 frtig: egyszersmind beterjeszttem első üzleti évünk 11 hónapjának zárszámadásait 65021 frt 94 kr vagyonnal, 63132.06 frt teherrel és 1899 frt 88 kr tiszta nyereséggel és, a nyereség-vesztés kimutatását, melyek a ker. törv. 199. §-a s alapsz. 34. §-a alapján készültek.

Együttal beterjeszti a tiszta nyereség felosztására vonatkozó tervezetét, melyet a közgyűlés minden vita nélkül elfogadott.

Az előterjesztések után a közgyűlés a felügyelő bizottságot alakította meg újra. A tagsági helyekre titkos szavazással a volt felügyelő bizottsági tagok választottak meg újra, u. m.: Farnos Árpád dr., Horváth Miklós, Papp János és Török Bertalan.

Ezzel a tárgysorozat kimerítettén, elnök a közgyűlést befejezettnek nyilvánítja, a részvényesek pedig az elnök elzetésével oszlottak szét.

Népies téli gazdasági előadás Magyar-Bükkösön.

— Saját tudósítónktól. —

Az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület hatodik téli népies gazdasági előadását f. hó 13-án (vasárnap) d. e. 11 órától d. u. 2 óráig tartotta Magyar-Bükkösön. A gazdasági egyesület képviselőjében ott láttuk gr. Bethlen Sándor, br. Kemény Endre, br. Bánffy Kazimir egyesületi igazgató, illetve választmányi tagokat, továbbá Bójthe Kálmán főszolgabíró, több községi jegyzőt és a vidéki középbirtokosság színe-javát. A kisbirtokosság nagy számban volt jelen Magyar-Bükkös, Ozd, Lándor, Istvánháza, Nagylak, Maros-Káptalan, Magyar-Forró, Medvés stb. községekből, úgy, hogy a jelenlévők összes száma 260-at tett ki.

Gr. Bethlen Sándor marosgezei nagybirtokos, gazd. egyesületi igazgató, d. e. 11 órakor megnyitotta az ülést. Szép szavakban vázolván vármegyei gazd. egyesületünk eme akciójának intenczióját, felhívta a jelenlévő gazdákat, hogy saját gazdasági boldogulásuk érdekében hallgassák meg figyelemmel az erre felkért előadók szakelőadását.

Zajos eljenzéssel fogadta a nemes gróf szavait a hallgatóság, mire az első előadó Dezső Zsigmond vármegyei főerdész „A kopár területek befásításáról” tartott szabad előadást. Részletesen kifejtette az erdőségek fontosságát köz- és nemzetgazdasági tekintetből, továbbá részletesen ismertette az egyes fajok — tű- és lomblevelű fák — szerepét a kisgazdaság szempontjából, valamint azoknak gazdasági célokra való — szerszám- és eszköz-fa — felhasználását, majd áttért a kopár területek mikénti befásításának eszközzésére, akácok létesítésére stb.

Érdekes előadását a jelenlévő román kisgazdáknak román nyelven is megmagyarázta.

Második előadó Székelyhidy Viktor gazd. egyesületi titkár „A kisebb gazdaságok gazdasági berendezéséről” tartott szabad előadást. Egy kisebb gazdaság berendezését vette alapul a gabonatermelés és állattenyésztési ágak egyforma üzése mellett.

Részletesen szólt az okszerű talajjavításról, a mély művelés előnyeiről, a rendszeres trágyázás szükségességéről; több gyakorlati példával bemutatta, hogy mely növények hálálják meg legjobban eme talajjavítási munkálatokat a holdankinti átlagtermések fokozódásában. Majd kellően méltatta a kisgazda állattenyésztését, ismertette az egyes jobb állatfajtákat, felállította a helyes takarmányozás arányait, méltatta a főbb takarmánynövények termelésének fontosságát a kis gazdaságok szempontjából, továbbá a helyes takarmányozás keresztülvitelét ismertette részletesen.

Eme kiválóan gyakorlati előadást román nyelven Kurta Károly községi jegyző tolmácsolta jelenvolt román gazdátársainknak.

Mindkét előadó fáradságát zajos eljenzéssel honorálta a hálás hallgató közönség.

Az előadások befejeztével gróf Bethlen Sándor gazd. egyesületi igazgató megköszönte a jelenvolt gazdáknak nagy érdeklődését, melyet eme valóban népies gazd. előadások iránt tanúsítottak.

Az egyesületi titkár által 150 drb hasznos gazdasági füzet ingyenesen osztott ki a jelenvolt kisebb gazdák között.

Az előadások befejezte után br. Kemény Endre magyarbükös nagybirtokos vendégei voltak az egyesület képviselői, az előadók, Bőjthe Kálmán főszolgabíró és Kurta Károly jegyző. Az ebéd folyamán Bőjthe főszolgabíró lelkes felköszöntőben elvette az egyesület vezérferfiát, annak általánosan szeretve tisztelt elnökét, kinek hathatós támogatása a már valóban népies gazdasági előadások sikerületét és megkedvelését lehetővé tette. (5.)

Még egy pár szó a „Mizeriák“-hoz.*

A „Közérdek“ 13-ik számának „Nyílt terében“ megjelent ekes tollal írott elmefuttatás olvasására nem hogy „mely megbotránkozás“ fogott volna el, mint „Nyíltter“-író a „Mizeriák“ hatása alatt: sőt ellenkezőleg szivemből örvendtem, látva, hogy akadt tehát olyan ember, ki bár közleményemben mindent „valótlanságnak“ állít, mégis találva érezte magát; amiből látom, hogy az érdekeltek is gondolkozás tárgyává tették az ügyet. Nem is volt más czélom! Ne higgyék, hogy csak pusztá időtöltésből, vagy valamely magánérdekből irtam! Ez nem természetem, és elítélendő helytelenség is volna! Én a közjó érdekében, a huszfogyasztó közönség általános panasza és elégtelensége minden oldalról hallható nyilvánításának hatása alatt irtam, amit irtam. Ha nem hiszik, tudnám aláírasi ívvel is igazolni állításom, ha kívánja valaki; mert szavamra mondom, hogy a fogyasztó közönség közül egyetlen embert se találtam, aki azt mondta volna, hogy méltó ok nélkül és igazságtalanul irtam.

Távol legyen tőlem, hogy bármely testületet is — mint olyant — ok nélkül sérteni, vagy meghurcolni akarnék; én csak azok számára irtam, akiket eddigi viselkedésük szerint joggal megillet; azért ismétlem, hogy nem köpenyeg és akire nem tartozik és „lelkiismerete“ a felől nyugodt: az ne vegye magára. A cikkemben említett „teendő intézkedések“ alatt sem értettem világért is valami veszedelmes fenyegetést, hanem végső szükség esetében egy egyszerű „huszfogyasztási szövetkezet“ létrehozását. Remélem azonban, hogy ily megszűrés a dolog fajulni nem fog! Ez azonban nem tőlünk függ! . . .

Minden nyilvánosan működő ember eljárását — az enyimet épp úgy, mint bárkiét — jogosult a közönség megítélni, helyeselni vagy megróni, ha ok van reá! Ezen ítélet ellen pedig nem úgy szoktunk felebbezni, hogy érzékenykedjünk, vagy éppen durvaskodjunk, hanem úgy, ha a gáncsolás alá jöhető hibákat kerülni igyekszünk. Az adott körülmények között ezt tanácsolom én is!

Még csak azt jegyezve meg, hogy „hivem ragaszkodása, vagy száma“ legkevésbé sem attól függ, hogy egyik vagy másik székben a vevő közönség rovására gyártott rossz vicczek kíséretében jó vagy rossz hust mérnek-e? ez uttal kijelentem, hogy én e tárgy felett polemia-ba bocsátkozni egyáltalán senkivel sem lévén hajlandó, magam részéről ez ügyet napirendről végleg leveszem, mert én nem egyenetlenkedést, hanem egymás jogait és érdekeit kölcsönösen tiszteletben tartó békét akarok; s azt sem óhajtom, hogy a drágán fizetendő nyíltterezés valakinek még több ok nélküli

* Szivesen adunk helyt cikkíró ur sorainak, annál is inkább, mert fejtegetéseivel egyetértünk, mindazonáltal e közleménynek a vitát magunk részéről teljesen befejezettek tekintjük.

kiadást okozzon, mivel nem „nyíltterezést“, hanem előzékeny kiszolgálást várunk! Szeretném, hogy ilyen ügyben felszólalásra többé okom ne legyen!

Quod dixi, dixi! Pax nobiscum!

Janos Sándor.

Nyilvános számadás.

A nagyenyedi általános ipartestület által f. évi február 5-én saját pénztára javára rendezett zártkörű táncszertély jövedelmeként befolyt jegyekből: 191 frt 50 kr; felülfizetésekből: 62 frt 40 kr; összesen: 253 frt 90 kr; kiadás volt 122 frt 17 kr, s így tiszta jövedelem 131 frt 73 kr.

Felülfizettek: Török Bertalan, Török György, Kovács József gyógyszerész 5—5 frt. Dr. Reich Béla, Z. Szócs Sándor 3—3 frt. Csató János, Gáspár János, Kovács Gyula, Müller Jenő, dr. Lengyel György, Harmath Antal, Balla testvérek, Gávré Árpád 2—2 frt. Baló Péter 1 frt 20 kr. Mátyás Lajos, Jakab Károly, Bálint János, Schönberger Mór, Hegyi János, ifj. Graef János, Keresztes Pál, dr. Farnos Árpád, Sándor Jenő, Pásztohy Dénes, Szathmáry Mózes, id. Lőrincz Károly, Székelyhid János, Székelyhid Ödön, Benedek Béla, Sándor János, Bőjthe Zsigmond, Sombori Sándor, Horváth József, Incze István, Ungár Gyula 1—1 frt. Máthé István, Mátyás Sándor, Szöllősi János, Spangenberg Gyula, Horváth Bálint 50—50 kr. Kovács Ferencz 30 kr. Khon Lajos, Dragits Péter 20—20 kr. Összesen 62 frt 40 kr.

Kedves kötelességet teljesít az ipartestületi előjáróság, amidőn úgy a felülfizetőknek, mint a rendező bizottságnak a szép eredményért őszinte köszönetet nyilvánít. Nagy-Enyeden, 1898. február 11.

Az ipartestületi előjáróság.

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralekös előfizetéseik gyors beküldésére.**

— **Kinevezések.** A m. kir. belügyminiszter Alsófehér vármegyében a kisenyedi anyakönyvi kerületbe, a születések és halálesetek anyakönyvezésére szorító hatáskörrel, Martin Vazul állami iskolai tanítót anyakönyvvezetővé nevezte ki. — A m. kir. pénzügyminiszter Molnár Lajos vármegyei közig. joggyakornokot pénzügyi fogalmazó gyakornokká nevezte ki, szolgálattételre pedig a nagyenyedi kir. pénzügyigazgatósághoz osztotta be.

— **Polgármesteri jelentés.** Nagy-Enyed város polgármestere a város 1897. évi közigazgatási ügymenetere vonatkozó évi rendes jelentését elkészítvén, az a nagyenyedi könyvnyomda és papírárgyár csinos kiállításában a napokban megjelent és a városi képviselő-testület tagjainak, a városban székelő hivatalok főnökeinek, más érdeklődőknek, valamint a rend. tan. városok tanácsainak megküldött. A nagy szakavatottsággal egybeállított jelentés a következőket tartalmazza: I. Ügyforgalom. II. A képviselő-testület; a képviselő-testület fontosabb határozatai. III. Közegészségügyi jelentés. IV. Rendőri ügyek. V. Községbíró-sági ügyek. VI. Katona-ügyek. VII. Iparhatósági ügyek. VIII. Állami anyakönyvvezetés. IX. Tanügy. X. Gazdaság. XI. Erdők. XII. Árvaszeki ügyek. XIII. Pénzügy: a) Adóügyi statisztika; b) Közpénztár.

— **Adózó polgáraink figyelmébe.** Ez uton is felhívjuk adózó polgártársainkat,

hogy az 1898. év I. negyedére esedékes adójukat, mely e hó 15-én esedékessé vált, valamint a hátralékokat, kincstári illetékeket és egyéb tartozásokat a városi adóhivatalnál annál is inkább fizessék be, mert ellenesetben az adófizetés iránti megintések kézhez vetele után a végrehajtás a legszigorubbán lesz bevezetve a hátralékos adófizetők ellen.

— **Gyász hírek.** Id. Zlamál Ágoston gyulafehérvári lakos hosszas betegség s a haldoklók szentségeinek buzgó áhitattal való felvétele után életének 72-ik évében f. hó 11-én esti 11 órakor Gyulafehérvárt elhalt. Az elhunytban Zlamál Ferencz okányi gyógyszerész, Zlamál Ágoston erdélyi egyházmegyei áldozó pap és főgimnáziumi tanár, és Zlamál Károly édes atyjukat gyászolják. Fogadják részvétünket.

Özv. Sneff Józsefné szül. Hangel Anna urasszony, Sneff József verespataki plebános édes anyja, e hó 10-én Verespatakon hosszas szenvedés után elhunyt. Mély részvétünk kíséri az önfeláldozó jó anyát utolsó útjára. Nyugodjék csendesen.

— **Állategészségügyi kimutatás.** Veszétség: Pojana 1 udvar. Sertésvész: Koslárd, összesen 1 község.

— **Gyilkossággal végződött határsértés.** Mint bennünket gyimes-felsőloki levelezőnk értesít, a román-magyar határon egy román katona a magyar határt átlépve, agyonlőtt egy csikmegyei székely gazdát, Csipkés Domokost. A katona 500 lépésre bejött a határon és itt fogta rá fegyverét a gyanútalan székelyre, ki községe felé tartott. Csikszeredáról nyomban kiment a vizsgáló bizottság a helyszíni szemle felvétele végett. Mint előre látható, az egész ügy nemzetközi vizsgálatnak fogja tárgyát képezni. A határszéli községekben nagy az ingerültség a román határ-őrök garázdálkodásai miatt.

— **Országos tüzoltó-kongresszus.** Az országos tüzoltó-szövetséget Brassó város tanácsa meghívta, hogy a legközelebbi országos tüzoltó-ünnepélyt és kongresszust Brassóban tartsa meg. A szövetség választmánya legutóbbi ülésén örvendetes tudomásul vette e meghívást és elhatározta, hogy a kongresszust a jövő év nyarán Brassóban tartja meg s az előkészületek megtételére bizottságot küldött ki.

— **Egységes tüzoltó-rangjelzés.** A tüzoltó-intézmény komolyságának ez ideig sokat ártott, hogy némely tüzoltóságok és parancsnokaik mindefféle fantasztikus egyenruhákat viseltek. Az országos tüzoltó-szövetség az ebből származó visszasságok megszüntetésére az egységes tüzoltó-egyenruha és rangjelzés ügyében szabályrendeletet dolgozott ki, melyet a belügyminisztérium elfogadott. A minisztérium a szabályrendeletet a jóváhagyással együtt leküldte a szövetségnek, melynek választmánya elhatározta, hogy azt kinyomtatva és színes mintákkal ellátva megküldi az ország összes tüzoltóságainak és törvényhatóságainak. A jövő évi brassói országos tüzoltó-kongresszuson a tüzoltóságok már az új egyenruhában jelennek meg.

— **A betiltott „priváta“.** Wlassics Gyula, közoktatásügyi miniszter, ki egymásután bocsátja ki rendeleteit, nagy meglepetésben részesítette a tanárokat, amennyiben köriratban betiltotta a külön órák adását. A fővárosi és vidéki tanároknak egyik főjövendelmét képezte a magántanítás, melytől most elesnek. A minisztert ezen lépésre

az a körülmény indította, hogy sok helyütt tulságba megy a privát-órakkal üztött vizsgálás. — Mint értesültünk, a miniszter eme újabb rendelkezése nagy visszatetszést keltett a tanárok közt s mozgalmat is fognak indítani a rendelet életbeléptetése ellen.

— **A hajvásár.** Sokan lesznek bizonyára, kik nem tudják azt, hogy a hajat nemcsak kisebb mennyiségben árulják, hanem hogy valódi hajvásár is van, melyet bármikor is megnyithatnak. Körülbelül 150 ezer forintba becsülhető az a hajmennyiség, melyet az emberiség férfai, asszonya évente elfogyaszt. Legnagyobb a kínálat Svájcban, Németországban s a francia tartományokban. A tulajdonképpeni hajvásárt pedig az alsó pirenei tartományban tartják, még pedig, hetivásár lévén, minden pénteken. A hajkufárok százával járnak fel-alá a falu egyetlen hosszú utcájában, ollójuk lefog oldaluk mellett s szemügyre veszik a parasztleányok hosszú hajfonadékait, melyeket ezek, a könnyebb s jobb megítélhetőség kedvéért, hosszan lefogva hordanak. Ha az üzlet létrejön, a hajat nyomban lenyesik s az árát készpénzben kifizetik.

— **Mária Terézia kora.** Az Athenaeum részvénytársaság pontosan beváltotta ígéretét „A magyar nemzet története” című tizkötetes nagy munkának (mille-neumi kiadás) megjelenése tekintetében. Három év alatt csakugyan be lesz fejezve ennek a maga nemében páratlanul álló, fényesen kiállított és a legjelesebb írók tollából kikerült történeti munkának kiadása, mely mű terjedelmére nézve is legnagyobb az eddig megjelent magyar történelmi munkák között. Eddig megjelent az I—VI. kötet, valamint a IX-ik, összesen tehát hét kötet, hátra van még a VII., VIII. és X. kötet. A VIII. kötetből, mely Magyarország történetét a szathmári békekötéstől a bécsi kongresszusig, 1711—1815-ig öleli fel, most jelentek meg az első, a sorozatban a 143. 144. füzetek. Ezekhez a füzetekhez igen érdekes műmellékletek vannak csatolva. Egy színes kép: „Magyar katonák a hét éves háboruból”; „József és Lipót főherczegek”, Battoni egykoru festménye után; „A péterváradai ütközet”, Huchtenburg metszete, Ernst Lajos gyűjteményéből. Ezen kívül majdnem minden lapra esik egy szöveg-kép. Egyes füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

— **Jókai, Bródy, Rákosi** 1848-ának VIII-ik és IX-ik füzetét kaptuk meg ma. Január, decemberben járunk, a trónváltásnál. Az eddigi események gazdag gyűjteménye e mű, mely nem csak képekben mul felül minden eddigi magyar vállalatot, de szövege is méltó a nagy időkhöz, s nem tuloz senki, aki azt mondja, hogy ez valóban legújabb és teljes története a forradalomnak. Tudósaink maguknak és egymásnak irnak, alig nyujtanak olykor valamit a nagy közönségnek. Ime egy mű, mely egyenesen annak készült, édes mindnyájunknak; melyet a főrangú világ és nép egyaránt megérthet, s mely a mult homályosodni kezdő képei felé s a művészi szív teljes megnyilatkozó hajlamával és kedvével árasztja ránk saját ihletének gyönyöreit. A 9-ik füzetben I. Ferencz József arcképe (Eybl rajza után 1849) s a tót küldöttség Ferencz József főherczeg előtt a legszebbek. A 2 füzet méltó folytatása az előbbieknak, s alig várjuk a világ e legszebb könyvének folytatását. A munka Révai Testvérek Irod.

Int. Részvénytársaság kiadásában jelenik meg. Kapható minden könyvkereskedésben. Egyes füzet ára 30 krajczár. Az egész mű 9 frt.

— **Hallatlan** olcsó szépirodalmi lapra hívjuk fel kedves olvasóink figyelmét, mely amellet, hogy minden más képes szépirodalmi heti lapnál olcsóbb, ezeket egy a közzölt cikkek irodalmi értékét tekintve, mint a nyujtott illusztrációk művészi kivitele tekintetében jóval felülmúlja. Ez a „Képes Családi Lapok” című illusztrált szépirodalmi heti lap. Igazi kincse ez a lap tulajdonosának; regényei, elbeszélései, kritikai és ismeretterjesztő cikkei, valamint költeményei is a legjobb írók tollából kerülnek ki. A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Aki az előfizetési 6 frton kívül még 80 krt, vagy a 3 frton kívül még 40 krt, illetve az 1 frt 50 kron kívül még 20 krt küld be csomagolási és postaszállítási költségre: annak a kiadóhivatal négy, kettő, illetve egy jutalom-regényt is küld különös kedvezményképp. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, V., Vadász-utca 14.

NAPIREND.

Csütörtök, február 17. A Testgyakorló Egyesület gyakorló órája d. u. 6—7-ig.

Szombat, február 19. Jelmez-estély Felvinczen. Kezdeté 8 órakor.

Kérjük a városi hatóságokat és az egyletek elnökségeit, hogy a gyűlések idejét jó előre lapunkkal közöln sziveskedjenek.

Közgazdaság.

Az istállótrágya okszerű kezeléséről.

Az istállótrágya lényegében szerves alkotórészekből áll, s ezeken kívül csekély mennyiségben alkatrészeket is tartalmaz. Az istállótrágya trágyahatása tehát nem valami egyszerű, hanem nagyon is komplikált, miután különféle tápanyagok — szerves anyagok és bomlási termékek, nitrogén, káli és foszforsav — együttes hatást fejtenek ki. Kimagasló szerepe van az istállótrágyázásnál a nitrogénnek. Az istállótrágya az állatok szilárd ürületeiből és az alomból van összetéve. A nitrogéntartalma hippürsavból baktériumok behatására ammoniak keletkezik. A trágyában lévő nyers rost és a többi nitrogénmentes anyagok fekete színű humusz, víz és kénhidrogén-gáz képződése mellett bomlanak fel. Minél tovább bomlik a trágya, annál kisebb lesz a trágyarakás. A trágya bomlása folytonos sulyvesztéssel jár és pedig főképpen szerves anyagok mennek veszendőbe. Miután az ilyen módon veszendőbe menő értékes szerves anyagok pénzértékben kifejezve sokszor tetemes veszteséget tüntetnek fel, iparkodnunk kell, hogy ezeket a veszteségeket lehetőleg csökkentjük és éppen ez okból szükséges, miszerint az istállótrágyát a telepen és a szántóföldön megfelelő módon ápoljuk.

Az istállótrágya eltartásánál kétféleképpen állhatnak veszteségek elő: vagy nagyon értékes, könnyen oldható trágyaanyagok, mint a nitrogén, kálium és foszforsav kilugoztatnak és elmosatnak, vagy rothadás következtében állhatnak tetemes veszteségek elő. A kilugozás folytán netán beálló veszteségeknek elejét vehetjük azzal, hogy a trágyatelep fenekét és oldalait cemenből ké-

sztit: jukaz elpárolgás folytán beálló veszteséget konzerváló anyagok igénybevételével elkerülhetjük. Csak ujabban tanulmányozták az ammoniakképző baktériumokat s magartartásukat a különféle használatra ajánlott konzerváló anyagokkal szemben. Azt találják, hogy gipsz és praicipitát jelenlétében az ammoniak-baktériumok egész rendes működést fejtenek ki. Jelentékenyen hátráltatja az ammoniak-képződést a kaunit, de ez sem megbízható anyag, nitrogén-veszteségek elkerülésére. Igen hatásosnak bizonyultak a különféle savanyu anyagok, u. m. szuperfoszfát, szuperfoszfátgipsz, esetleg hig kénsav. Ami a konzerváló anyagok használatát magában az istállóban illeti, tekintve azt, hogy a legtöbb gazdaságban a talaj foszforsavban szegény, czélszerű az istállótrágyát mindjárt az istállóban szuperfoszfáttal behinteni. Ha esetleg indokolt az, hogy szuperfoszfáttal takarékoskodjunk, úgy a trágyát hig kénsavval is megöntözhetjük. Szuperfoszfátgipszből naponta körülbelül 2 kgmot használhatunk fel 1000 kg. elősulyra, szuperfoszfátokból 1—1.5 kgot, 50%-os kénsavból 1/4 kg. is elegendő. Mig a szuperfoszfátgipszet és szuperfoszfátot az istállóban egyenletesen szórhatjuk el az almon, addig czélszerű a kénsavat vízben feloldani és az istálló padmáját ezzel az eleggyel megöntözni. Miután azonban teljesen száraz istálló sokkal jobb, mint a nedves, czélszerű 6—10 kg. kénsavból és 94—90 kg. mészmertes homokból egy keveréket készíteni s ebből naponta 5—8 kgot 1000 kg. elősulyra az alomra szórni. Kitűnő konzerváló anyag még a tőzeg, melyből naponta 1000 kg. elősulyra 10 kgot szórhatunk el. A tőzeg szaporítja az istállótrágyában a humuszképző anyagot s meggátolja az ammoniak elpárolgását. De az ammoniakképző baktériumokat a tőzeg nem semmisítheti meg, úgy, hogy czélszerű a tőzeget kénsavval együttesen alkalmazni.

Nemcsak istállóban, de a telepen is szükséges a trágyát ápolni és gondozni, miután megfelelő ápolás nélkül a beálló minőségi és mennyiségi változások rendkívül nagyok lehetnek. Ha egy okszerűen kezelt istállótrágya 3—4 hónap alatt sulyából körülbelül 20%-ot veszít, miután a bomlás által keletkező gázalakú termékek elszállanak, mily nagyok lehetnek a veszteségek rosszul kezelt istállótrágyánál? Jó trágyatelepnek úgy kell építve lennie, hogy a trágyalé se az altalajba ne szivárogon, se pedig az udvaron, vagy pedig a csatornába el ne folyhasson. A trágyának nem szabad uszni a trágyalében, de nem szabad tökéletesen kiszáradni sem. Ha szükséges, a trágyát időnként megnedvesítjük trágyalével, melyhez konzerválás céljából kénsavat adunk, miáltal a trágyában lévő baktériumok működését is megszüntetjük. Eső és erős napfény csökkentik a trágya jó minőségét, az előbbi kilugozza a tápanyagokat, az utóbbi sietteti a bomlást és penészképződést idéz elő. A telepet oly részében az udvarnak helyeztük el, ahol a trágya részben be lesz árnyékolva, vagy pedig gyorsan növekedő fákat ültessünk a telep körül. Az istállóból kirkott trágyát rögtön terítsük el egyenletesen és tapostassuk le, hogy a levegő hozzájárulását megakadályozzuk. Hogy egyenlő minőségű trágyát haphassunk, czélszerű a különféle trágyaféléket egyenletesen és rétegesen a telepen elosztani.

Ha magában az istállóban használtuk a megemlített konzerváló anyagokat, akkor

felesleges a telepen külön konzerváló anyagokat használni. Sok függ attól, miként lesz az istállótrágya a szántóföldön kezelve, mert kifejtett hatása a kezeléstől függ, erről azonban majd más alkalommal.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A forgalom az egész vonalon, ha nem is rendkívül élénk, de mégis kielégítő.

Vörös here (Lóhere). Az irányzat továbbá is szilárd. Gazdák nagy mennyiségűt vásárolnak, de óvatosan járnak el a vásárlásnál, mert immár kétségen kívüli tény az, hogy amerikai heremag óriási mennyiségben lett belföldön elhelyezve.

Luczerna. Az utóbbi időben beérkezett külföldi tudósítások meglehetősen hiteles adatokat tartalmaznak az utolsó évi termésről. Ezen adatok szerint Franciaország termése nem nagy, Olaszországé is kisebb, mint az előző évben, Magyarországnak tudvaleg egyáltalán nem volt termése, ellenben Amerika egy kiapaszthatlan forrás, mert napról napra nagyobb mennyiségek érkeznek Amerikából az európai kikötőhelyekbe.

Baltaczimnek tartósan jó a kereslete és a jelenlegi áraknál könnyen elhelyezhető.

Takaromány-répa magból különösen az impregnáltak van jó kelendősége, de a megbízható kereskedelmi árúé is igen kielégítő.

Nyulzapukát keresnek, muhar magot szintén.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Budapesten:

Vörös lóhere új	38—45	frt.
" " mult évi	34—38	"
Luczerna magyar, mult évi	40—50	"
" francia, új	68—73	"
" olasz, új	45—55	"
Baltaczim	13—13 ¹ / ₂	"
Muhar	5 ³ / ₄ —6	"
Bükköny	6—6 ¹ / ₄	"

Szerkesztői üzenetek.

Járatlan, Nagy-Enyed. Megfejtjük. Tény, hogy a Budapesten a korai délutáni órákban postára adott levelek Nagy-Enyedre később érkeznek meg, mint az estvéli órákban feladottak. Nyitja az, hogy a levélpostai rendeletek értelmében a postára adott levelek min-

dig a legelsőnek induló vonattal továbbítandók. Ha tehát ismerőse Budapesten délután 5 óráig adja fel levelét, úgy azt a 6 órákor délután induló személyvonat hozza Enyedre, mely ide másnap fél 1 órákor délután érkezik; ha ellenben délután 5 óra után 7 óráig adja fel, úgy azt az este egyegyed 10 órákor induló gyorsvonat hozza, az pedig Enyedre már reggel 8 órákor érkezik. Ez a nyitja a fűrésnek tetsző levélkézbesítésknél.

Gyulafehérvári lantos. Az illető rovat vezetője — sajnos — már régen ágyban fekvő beteg és az ígért levél ezért késik.

S. K., Nagy-Enyed. Kedves levelét munkatársunk kapta; elnézést kér, hogy levélben most nem válaszolhat, de beteg és nagyon el van foglalva; ő igyekszik fog, hogy a levél tartalma teljesüljön, mert jól hallotta, ő a mellett volt, ami a levélben jelezve van. Most egyelőre lehetetlen. A vers jó nemsokára.

T. K., Gyulafehérvár. Jól sejtett, a kértett tényleg az, akit gondol és jelenben csakugyan annak a lapnak a szerkesztője a nyár folyamán körülbelül találkozni fog vele, mert a szerkesztőség ezéja egy jó meleg nyári napon szerkesztői majáljat rendezni és arra összehívni a világ minden részéből kiváló munkatársait lapunknak. Csapni fogunk egy óriási murit; akkor ő is, kegyed is itt lesznek. Szívvelyes üdvözlét. Gyulafehérvári lantosnak irtuuk fentebb.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyílt tér.

(E rovatban közlötékét nem vállal felelősséget a szerk.)

Én ezennel figyelmeztetem ifj. F. S. és C. Á. nagyenyedi fiatal urakat, hogy ha nekem a szállodai tartozásukat, melylyel már igen régen tartoznak s melyet, úgy látszik, blicselni akarnak, 4 nap alatt meg nem fizetik, nevüket és tanusított eljárásukat a nyilvánosságra hozom.

Nagy-Enyed, 1898. február 15.

Hass József,
főpincézér.

Henneberg-selyem

45 krajezártól 14 frt 65 krig méterenkint, — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát fogyasztóknak postabér- és vámmentesen, valamint hához szállítva, mintákat pedig posta fordultával küldenek: **HENNEBERG G. selyemgyáral** (es. és kir. udvari szállító) **Zürichben.** — Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. 1

59—1898 bgrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbírósa 360—1898 sz. végzése folytán dr. Pap Lőrincz ügyvéd által képviselt az Aurária takarekpénztár javára trimpoeli Oprutza Juon a Lini és társai ellen 150 frt tőke, ennek 1895. évi szeptember hó 18. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 54 frt 60 kr perköltség követelése erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 896. §-a foglalt és 405 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 8. tételéig Oprutza Juon a Lini-nél 8 juh, 1 ló, 1 tehén és 3 dró malac, Japureá Nikolai-nál 15 juh, 1 paripa. Roská Petrunál 2 ökör és 1 ló-lól álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbírósa idézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alpercek lakásán Trimpoelen leendő eszközlésére 1898. évi március 2-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1898. évi február hó 12. napján.

Szabó Dénes,
kir. bírósági végrehajtó.

1399 1—1

Haszonbérbe kiadó

Nagy-Lakon (maros-ujvári járás) 142 hold első osztályu

BIRTOK,

közvetlen szép belsőség mellette.

Bővebb felvilágosítást ad **Ágotha Elek N-Enyeden, Magyar-uteza 53. sz.**

1397 1—3

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.
Ültetés távolsága: 15—20 cm.
Talaj minőség: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Arszátzeit: Augusztus és Szeptember.
Pflanzenweite: 15—20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** cég olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, amely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy, amint a mellékelt rajz is mutatja.

1376 3—8

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchen A.-Ausztria. Feltalálója az Antirheumatikus és Antiarhritikus vértisztító teának, köszvény és rheumánál.

Midőn én a nyilvánosság elé lépek, csakis azért történik, miután kötelességemnek tartom, Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben legmélyebb köszönetemet kifejezni azon szolgálataokért, melyeket az ő vértisztító teája fájdalmas rheumatikus szenvedéseimben tett és hogy azokat, akik ettől a borzasztó szenvedéstől felkerestetnek, figyelmessé tegyem. Nem vagyok képes azon öldöklő fájdalmakat leírni, melyeket már 3 év óta minden időváltozásnál tagjaimban éreztem, s melyektől sem gyógyszerek, sem a badeni (Bécs mellett) kénfürdők használata szabadított meg. Almatlanul hánykodtam éjjelenként ágyamban, étvágyam napról-napra fogyott, kinézésem szemlátomást rosszabbodott és egész testi erőm vesztett. Négy heti használata után ezen teának fájdalmaitól nemcsak hogy megszabadultam s vagyok megszabadítva, miután már hat hét óta nem iszom e teából, de egész testi hogylétem javult. Szoros meggyőződésem, hogy mindenki, ki hasonló fájdalmakban szenved és ezen tea használatához folyamodott, szintugy fogja Wilhelm Ferencz urat áldani, mint én.

Őszinte nagyrabecsüléssel

Butschin-Streitfeld grófnő,
alezredes neje.

1296 7-12

Haszonbérleti hirdetés.

Az erdélyi püspökség tulajdonát képező következő ingatlanok és jogok, u. m.:

a) a gyulafehérvári és dályai gazdaságok, a hozzátartozó majorok és egyéb épületekkel együtt;

b) a révjogok;

c) a vizimalmok;

d) s végül mindazon kisebb ingatlanok is, amelyek a fentiekben kívül eddig is haszonbérbe voltak adva,

1899. január 1-től kezdődőleg újból haszonbérbe adatnak, és pedig akár együttesen, akár az eddigi csoportokban, avagy külön-külön egyenként is.

A részletes haszonbérleti szerződési fel-

tételek és tervezetek a gyulafehérvári uradalmi intézőségénél és a jószágigazgatóságnál bármikor betekintheők, s akár ott, akár a jószágigazgatóságnál kívánatra egyéb felvilágosítás is nyerhető.

A haszonbérleti ajánlatok mielőbb benyújtandók, miután azok aláírása folyó évi márczius hó második felében tervezetlik.

Dr. Goszthony Mihály,
jószágigazgató.

1396 1-2

Budapest, Trefort-utca 2.

Szivattyukat Tűzfecskendőket

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kéz-, járgány- és erőhajtásra.

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör-tisztító készülékeket, utcai öntözőkocsikat, sárkaparókat

— készit és ajánla —

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár

Részvénytársaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI., külső Váci-ut 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

1378 3-40

Meghívó.

A nagyenyedi épület-lakatosárugyár részvénytársaság III. évi rendes közgyűlését

a városháza üléstermében 1898. február hó 27-én d. e. 11 órakor tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó, a megjelent részvényesek számbavétele és a jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag kiküldése.
2. Az igazgatóság jelentése az 1897-ik üzletévről.
3. A felügyelő bizottság jelentése a zárszámadás megvizsgálásáról.
4. A nyereség felosztása.
5. Nyolcz igazgatósági tag és négy felügyelőbizottsági tag helyének választás utján való betöltése.

Nagy-Enyed, 1898. február 4.

1381 1-2

Az igazgatóság.

Iroda: Főter 38 sz.

Telefon-sz. 5. és 6.

NAGYENYEDI
KÖNYVNYOMDA és PAPIRÁRUGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izlées kiállítása tekintetében.

Jelszava: Csekély haszon mellett nagy forgalom.

A „Közérdek”
egyike a környék legelterjedtebb lapjainak s mint ilyen, hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.

Ujdonságok
mindig nagy választékban.